

Sygn. akt VI RCa 330/17

VI RCz 241/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 stycznia 2018 roku

Sąd Okręgowy w Olsztynie VI Wydział Cywilny Rodzinny w składzie:

Przewodniczący: SSO Jolanta Biernat - Kalinowska

Sędziowie: SO Waldemar Pałka (spr.)

SO Lech Dłuski

Protokolant: p.o. sekr. sąd. Urszula Szydło

po rozpoznaniu w dniu 17 stycznia 2018 roku w Olsztynie

na rozprawie

sprawy z powództwa małoletniego **D. P.** reprezentowanego przez matkę M. K.

przeciwko **A. P.**

o alimenty

na skutek apelacji obydwu stron i zażalenia pozwanego A. P.

od wyroku Sądu Rejonowego w Giżycku

z dnia 28 września 2017 roku

sygn. akt III RC 106/17

1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 1 o tyle tylko, że obniża zasądzone tam alimenty od pozwanego A. P. na rzecz małoletniego D. P. do kwoty po 700 (siedemset) złotych miesięcznie; i w punkcie 3 w ten sposób, że odstępuje od obciążenia pozwanego nieuiszczoną opłatą od zasądzonych alimentów;
2. oddala apelację strony powodowej w całości i w pozostałym zakresie apelację pozwanego;
3. umarza postępowanie dotyczące zażalenia pozwanego;
4. koszty procesu za instancję odwoławczą wzajemnie znosi;

Sygn. akt VI RCa 330/17

VI RCz 241/17

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Olsztynie wyrokiem z 28 września 2017r. w sprawie III RC 106/17 zasądził od pozwanego A. P. na rzecz małoletniego powoda D. P. kwotę 900 zł miesięcznie tytułem alimentów i zobowiązał pozwanego do przekazywania ich ustawowej przedstawicielce powoda M. K. poczynając od 1 września 2017r. Oddalił wniosek powoda

w pozostałym zakresie obejmującym żądanie ustalenia alimentów w wysokości 1500 zł miesięcznie. Orzekł o kosztach zasądzając od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – kasa Sądu Rejonowego w Giżycku kwotę 540 zł tytułem opłaty, a pozostałe koszty procesu zniósł między stronami.

Sąd uzasadnił decyzję podając, że w toku postępowania wykazane zostało, że pozwany jest ojcem powoda, w związku z tym zobowiązany jest do partycypowania w kosztach jego utrzymania, co do końca 2016r. akceptował realizował poprzez regularne przekazywanie środków na jego utrzymanie.

Wysokość alimentów natomiast Sąd uzasadnił możliwościami zarobkowymi pozwanego, a także samodzielnym zrezygnowaniem z dochodu, jaki mu przynosiła prowadzona działalność gospodarcza. Za istotne uznał ponadto dostrzeżenie znacznego majątku pozwanego, co podważa jego stanowisko o niekomfortowej sytuacji finansowej nawet przy uwzględnieniu niskich obecnie dochodów. W ocenie Sądu koszt utrzymania powoda jest standardowy, jednak adekwatny do zamieszkiwania w W., a zatem związany z wyższymi wydatkami na zapewnienie mieszkania.

Apelację od tego wyroku wniosły obie strony.

Powód zaskarżył wyrok w części obejmującej rozstrzygnięcie zawarte w punkcie II. Zarzucił wyrokowi naruszenie przepisu art. 135§1 k.r.o. poprzez niewłaściwe ustalenie możliwości zarobkowych, co skutkowało przyjęciem, że pozwany nie jest w stanie uiszczać alimentów w oczekiwanej przez niego wysokości, a także błędną wykładnię tego przepisu polegającą na niewłaściwym ustaleniu usprawiedliwionych potrzeb małoletniego powoda i wydatków z tym związanych ponoszonych przez jego matkę. W ocenie skarżącego doszło również do naruszenia przepisu art. 233§1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów polegającej na przyjęciu, że alimenty wynoszące 1500 zł miesięcznie nie leżą w granicach możliwości zarobkowych.

W konsekwencji powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części poprzez ustalenie obowiązku alimentacyjnego na poziomie 1500 zł miesięcznie i zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego za I i II instancję. Powód złożył alternatywny wniosek o uchylenie zaskarżonego wyroku w kwestionowanej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Uzasadnił swoje stanowisko podając, że Sąd Rejonowy niesłusznie pominął fakt przekazywania przez pozwanego na jego utrzymanie kwoty 1100 zł miesięcznie, zatem był w stanie taką kwotę przekazywać, a nie wykazał, że aktualnie nie jest w stanie kontynuować obowiązku alimentacyjnego na dotychczasowym poziomie.

Wskazał, że w jego ocenie pozwany nie wykorzystuje swoich możliwości zarobkowych, nadto dysponuje znacznym majątkiem w postaci samochodów wartych łącznie 350 000 zł, a zatem jest w stanie zapewnić mu utrzymanie na wyższym poziomie niż ustalone przez Sąd Rejonowy.

Pozwany zaskarżył wyrok w części zasądzającej alimenty w wysokości ponad 400 zł miesięcznie. Zaskarżył ponadto odrębnym zażaleniem rozstrzygnięcie o kosztach i wniósł o zwolnienie go od opłaty.

Zażalenie uzasadnił podając, że znajduje się w bardzo trudnej sytuacji materialnej, jedynym jego dochodem jest zasiłek dla bezrobotnych, zaś obciążony jest obowiązkiem alimentacyjnym wynoszącym 300 zł na córkę i dodatkowo obecnie 900 zł na powoda.

W apelacji zarzucił naruszenie prawa procesowego – art. 233§1 k.p.c. poprzez dowolną ocenę materiału dowodowego skutkującą błędną oceną jego możliwości zarobkowych, a także naruszenie przepisu art. 135§1 k.r.o. poprzez przyjęcie, że alimenty wynoszące 900 zł miesięcznie są adekwatne do jego możliwości zarobkowych.

Wniósł w konsekwencji o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez ustalenie alimentów na utrzymanie powoda w wysokości 400 zł miesięcznie.

Uzasadnił swoje stanowisko podając, że od września 2017r. pozostaje bez zatrudnienia i nie jest w stanie go uzyskać pomimo aktywnego poszukiwania. Wskazał, że podejmuje się wykonywania prac dorywczych, z których jest w stanie uzyskać dochód nie wyższy niż 1500 zł miesięcznie.

Podał, że od lutego 2017r. nie pracuje w przedsiębiorstwie matki ze względu na skonfliktowanie się z nią. Wskazał, że powodem konfliktu było uzgadnianie przez jego matkę sprawowania opieki nad powodem bezpośrednio z matką powoda. Wskazał, że wyraził zgodę na wyjazd matki powoda do Niemiec, jednak wyłącznie ze względu na przedstawienie mu tej sytuacji jako jednorazowej. Wskazał, że poczuł się oszukany, w związku z tym zerwał kontakty ze swoją matką, z tego względu nie ma możliwości dalszego współpracowania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Na częściowe uwzględnienie zasługiwała apelacja pozwanego.

Podkreślić należy, że podstawą ustalenia alimentów na utrzymanie dziecka, które nie jest w stanie samodzielnie się utrzymać, jest przepis art. 135§1 kro, który obliguje do badania potrzeb uprawnionego, czyli powoda i możliwości zarobkowych zobowiązanego, czyli pozwanego. Pozwany starał się przedstawić sytuację materialną jako bardzo złą, co jednak nie znajduje odzwierciedlenia w materiale dowodowym. Pozwany pomimo konfliktu z matką ma zachowane możliwości zarobkowe na poziomie zbliżonym do dotychczasowego. W toku postępowania pozwany argumentował zrezygnowanie z współpracy z matką, jednak ocenie Sądu, sytuacja rodzinna o ile może uzasadniać zmianę miejsca pracy, to w żaden sposób nie uzasadnia zrezygnowania z wykonywania pracy zarobkowej. Pozwany nie przedstawił okoliczności wskazujących na brak możliwości wykonywania a innej pracy zarobkowej. Stanowisko pozwanego w tej kwestii zatem nie miało wpływu na rozstrzygnięcie.

Sąd zobowiązany był uwzględnić wszystkie okoliczności mające znaczenie dla rozstrzygnięcia i dlatego badał również potrzeby małoletniego powoda, a te w ocenie Sądu odwoławczego wynoszą około 1200 zł miesięcznie. Zabezpieczenie usprawiedliwionych potrzeb powoda nie wymaga takich nakładów, na jakie wskazywała jego matka. Wydatki wykraczające ponad usprawiedliwione nie mieszczą się w granicach okoliczności mających wpływ na ustalenie wysokości alimentów. Przeznaczenie kwoty 980 zł miesięcznie na środki czystości, 400 zł miesięcznie na korepetycje, również 400 zł miesięcznie na odzież, czy 200 zł kieszonkowego zdecydowanie wykracza poza granice wydatków usprawiedliwionych. Oczywiście rodzice są uprawnieni do przeznaczania na utrzymanie dziecka dowolnych kwot, jednak Sąd ustalając alimenty uwzględnia jedynie wydatki usprawiedliwione, a zatem adekwatne do rozsądnych potrzeb dziecka. Z tego względu Sąd odwoławczy przyjął, że zabezpieczenie usprawiedliwionych potrzeb powoda wiąże się z wydatkowaniem kwoty około 1200 zł miesięcznie. Na kwotę tą składa się udział w kosztach utrzymania mieszkania, wyżywienie, ubranie, okazjonalne leczenie, zapewnienie opieki w czasie pracy matki, wsparcie edukacyjne, rozwijanie zainteresowań, rozsądne rozrywki.

Zgodnie z art. 135§2 kro wysokość alimentów zależna jest od nakładów osobistej pracy wykonywanej na rzecz dziecka. Matka powoda w większym zakresie realizuje obowiązki sprawowania opieki nad powodem. Organizuje jego sprawy, zapewnia mu opiekę w czasie swojej pracy. Pozwany w ograniczonym zakresie kontaktuje się z nim ze względu na konflikt z jego matką i swoimi rodzicami. W konsekwencji powinien w proporcjonalnie większym zakresie uczestniczyć w finansowych kosztach utrzymania powoda.

Sąd odwoławczy uwzględniając te wszystkie okoliczności uznał, że pozwany powinien być obciążony alimentami wynoszącymi 700 zł miesięcznie. Taka kwota w ocenie Sądu jest adekwatna do potrzeb powoda oraz możliwości zarobkowych pozwanego.

Sąd odwoławczy nie uwzględnił stanowiska pozwanego w zakresie oczekiwania ustalenia obowiązku alimentacyjnego na poziomie 400 zł miesięcznie, gdyż taka kwota byłaby nadmiernie ograniczona. Brak jest podstaw do przyjęcia, że możliwości zarobkowe pozwanego tak znacznie ograniczają jego możliwości uczestniczenia w kosztach utrzymania powoda. Powód nie ma żadnych możliwości zarobkowych, dlatego też uprawniony jest do zabezpieczenia jego potrzeb

przez rodziców i jednocześnie nie powinien ponosić negatywnych konsekwencji ich decyzji, czyli m.in. rezygnacji pozwanego z wykonywania pracy zarobkowej.

Kwota ustalonych alimentów, w ocenie Sądu odwoławczego, mieści się w granicach możliwości zarobkowych pozwanego. Podkreślić należy, że u podstaw ustalenia obowiązku alimentacyjnego leżą możliwości, jakimi dysponuje pozwany, a nie aktualnie uzyskiwane dochody. Pozwany ze względu na wiek, wykształcenie, a przede wszystkim doświadczenie zawodowe i życiowe ma znaczne możliwości w tym zakresie. Pozwany, w ocenie Sądu odwoławczego, ma możliwość uzyskiwania dochodu pozwalającego mu na partycypowanie w kosztach utrzymania syna w ustalonej wysokości, zaś matka powoda jest w stanie zabezpieczyć potrzeby powoda w pozostałym zakresie.

Sąd odwoławczy uznał więc, że odpowiednia do przesłanek wynikających z art. 135§1 i 2 kro jest kwota 700 zł alimentów przekazywanych przez pozwanego na utrzymanie powoda. W tym zakresie na podstawie art. 386§1 kro zaskarżony wyrok zmienił w punkcie I.

Ze względu na obecną sytuację materialną pozwanego Sąd zmienił również punkt 3 wyroku Sądu Rejonowego w ten sposób, że odstąpił od obciążania pozwanego nieuiszczoną opłatą od zasądzonych alimentów. W tym zakresie znaczenie ma aktualna sytuacja pozwanego, a zatem fakt uzyskiwania niskiego dochodu. Sąd uznał więc, że w tej części również należy stanowisko pozwanego uwzględnić.

Na podstawie art. 385 k.p.c. Sąd oddalił apelację powoda i w pozostałej części apelację pozwanego.

Na podstawie art. 355§1 k.p.c. Sąd umorzył postępowanie dotyczące zażalenia. Kwestia kosztów została rozstrzygnięta w punkcie I wyroku, odrębne analizowanie zażalenia pozwanego było niecelowe.

O kosztach procesu Sąd odwoławczy orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. znosząc je wzajemnie.